

Posudek na bakalářskou práci Jany Řihánkové:

Návrh revize vokalizace rypoše lysého (*Heterocephalus glaber*)

Bakalářská práce je prezentována na 34 stranách textu, který se opírá o 118 pramenů citovaných údajů, přiloženo je dále 20 stránek textových příloh a 14 stránek sonogramů. Cílem předkládané bakalářské práce bylo podat přehled výsledků dosavadních studií akustické komunikace u rypošů a získat znalostní zázemí pro revizi akustické komunikace u rypoše lysého v navazující magisterské práci.

Rešeršní text je obsáhlý a snaží se pokrýt celou problematiku akustické komunikace. Ostatní komunikační kanály jsou zmíněny zcela stručně, což je pochopitelné, ale ze stručnosti občas vyplynou nejasnosti jako např. o elektrorepci (str. 4, 3. odst.). Občas není jasné, jestli jsou míněni všichni obratlovci nebo jen savci (např. str. 6 dole - 7 nahoře). Po „Závěru“ rešeršní části hned následuje na str. 30 kapitola „Materiál a metodika“ určená budoucí práci. Této části by logicky měla předcházet stránka označená jako „Plány a budoucí cíle“ ze strany 34.

Plán na realizaci revize obsahuje osvědčené postupy, které byly na pracovišti již úspěšně na rypoších aplikovány. Je jasné, že z důvodu srovnání je nutné určité postupy zachovat, opakovat, nicméně si myslím, že by studiím velmi prospělo, kdyby alespoň na jednom nahraném zvuku byla provedena verifikace playbackovým testem. Reproduktor by měl být exponován v jednom boxu chovného systému a v přirozeném opakování celé sekvence by měl být zvuk přehrán v přítomnosti kompetentního jedince (vyladěného rypoše) za mřížkou jinému jedinci. Tím by mohl být překonán dosti mechanistický popisný přístup a konečně bychom se mohli spolehnout na to, že popsany komunikační element skutečně představuje funkční jednotku.

Druhou obecnější poznámku mám k vlastnímu snímání vokalizace. Ta je např. u člověka silně narušena, pokud se člověk narodí hluchý. Tedy pro náležitou vokalizaci je důležitá zpětná vazba přes sluchový orgán. Jestliže tunelové prostředí je velmi specifické pro šíření a konečnou intenzitu produkovaného zvuku, mělo by být také toto bráno v úvahu při studiu akustické komunikace, ať už z hlediska chovu a postnatálního vývoje, tak vlastního snímání zvuků. To znamená natáčet pokud možno v prostředí rypoších tunelů.

Ke studii mám ještě následující drobné konkrétní poznámky a dotazy:

Str. 10, obr. 1 - jak sobě na obrázku odpovídají amplituda a frekvence?

Str. 16, tab. 1 a na dalších stránkách - vyjádření přátelské vokalizace na dvě desetinná místa není přehledné ani funkční

Str. 19, 3. odstavec – „... což jim znemožňuje přijímat zrakové vjemy“ lépe - přijímat optické informace

Str. 21 - není úplně jasné, jak je to s binaurálním slyšením – nemají jej vůbec nebo jen pro zvuky kratší než 400 ms?

Str. 25, 2. odst. - Mortonova pravidla - u rypoše obřího je vztah obrácený, vyšší frekvence je u větší agresivity, existuje nějaké vysvětlení?

Str. 28, 1 odst. - konstatování, že „... liší se však v procentu přátelské komunikace (38,46%, 45,45% a 41,67%)“ je silně přehnané - není zde stanoven žádný statisticky průkazný rozdíl.

Str. 32, tab. III – základní komunikační vokalizace (v desetínách sekundy) jsou často opakovány a měl by být brán v úvahu i počet opakování této jednotky – podle počtu opakování je možno předpokládat určitou naléhavost.

Závěr: zadané téma bylo velmi zdařile zpracováno do formy bakalářské práce, která přináší jak užitečný přehled dosud publikovaných poznatků z vybrané problematiky, tak vcelku dobře navržený pokus pro revizi vokalizace u rypose lysého. Na základě výše uvedeného doporučuji tuto bakalářskou práci k obhajobě.

V Českých Budějovicích 11. 5. 2017

Doc. RNDr. F. Sedláček, CSc.